

Kennisgeving

Op 1 januari 2004 is de functiescheiding tussen benzinestations en wegrestaurants langs rijkswegen opgeheven. Dit was, naast deregulering en gewijzigde wetgeving, reden om het Beleid ten aanzien van voorzieningen langs het hoofdwegennet van 1991 te herzien. Onderstaande tekst vormt het kader voor voorzieningen op verzorgingsplaatsen langs rijkswegen, als vervanger van het voornoemde beleid.

Voorzieningen op verzorgingsplaatsen langs rijkswegen

1. Algemeen

Vooraf voor het lange-afstandverkeer is een goede verzorging van mens en voertuig in het belang van de verkeersveiligheid. De weggebruiker dient daartoe op regelmatige afstanden in de gelegenheid te worden gesteld om zijn reis te onderbreken om uit te rusten, iets te drinken of te eten, te tanken, voertuig en lading te inspecteren, informatie in te winnen en door te geven, en dergelijke. Voor dit doel zijn langs rijkswegen, in beginsel om de 20 kilometer, verzorgingsplaatsen met voorzieningen aangelegd. Verzorgingsplaatsen zijn weggebonden en gelegen op rijksgrond. De weggebondenheid van verzorgingsplaatsen heeft als voordeel dat er weinig tijdverlies voor de gebruikers optreedt, hetgeen uitnodigt van de geboden voorziening gebruik te maken. Dit voorkomt dat er onnodig over het onderliggende wegennet moet worden gereden en heeft daarmee een gunstige invloed op de verkeersveiligheid en het woon- en leefmilieu. Verzorgingsplaatsen waar uitsluitend geparkeerd kan worden, kennen geen vast afstandsstramien. Het beleid ten aanzien van deze voorzieningen langs het hoofdwegennet dateert uit 1991. Om een drietal redenen heeft een herziening plaatsgevonden. Het betreft de opheffing van de functiescheiding, deregulering en gewijzigde wetgeving.

2. Aanleiding tot herziening

Tot 1 januari 2004 kenden we op verzorgingsplaatsen langs rijkswegen uitsluitend benzinestations en wegrestaurants. Deze waren van elkaar gescheiden in die zin dat er of een vergunning werd verleend voor een benzinestation of voor een wegrestaurant. Deze functiescheiding is per 1 januari 2004 opgeheven. Door de opheffing van de functiescheiding is een nieuw type bedrijf geïntroduceerd: het servicestation. Een servicestation biedt de mogelijkheid van exploitatie van een benzinestation en een wegrestaurant. Het is de (aspirant-)vergunninghouder die bepaalt of hij voor één of voor beide functies kiest. Aangezien de begrippen 'benzinestation' en 'wegrestaurant' bij de weggebruiker bekend zijn, wordt deze terminologie gehandhaafd. Vanaf 1 januari 2004 kunnen dus op verzorgingsplaatsen langs rijkswegen de volgende typen basisvoorzieningen voorkomen: een benzinestation, een wegrestaurant of een servicestation. Gevolg van de opheffing van de functiescheiding is dat het 40 kilometer afstandsstramien voor wegrestaurants is vervallen. Niet gewijzigd is dat op verzorgingsplaatsen met alleen een parkeerplaats geen basis- en aanvullende voorzieningen zullen worden toegestaan omdat dergelijke voorzieningen om de circa 20 kilometer volstaan.

Het beleid uit 1991 bevatte bepalingen die thans niet meer doelmatig zijn. Deze zijn, ook uit een oogpunt van deregulering, vervallen. Het betreft, naast het 40 km afstandsstramien voor wegrestaurants, de verplichte aanwezigheid van douchegelegenheid bij wegrestaurants, de eis dat benzinestations alle gangbare motorbrandstoffen moesten verkopen, de verplichting tot verlening van nachtservice, de verplichting tot de aanwezigheid van personeel en detailvoorschriften voor de spijkskaart en het assortiment in de shop.

Daarnaast blijkt er vanuit de vergunninghouders vraag naar aanvullende voorzieningen te zijn waarvan het aanbieden onder het vorige beleid niet was toegestaan. Deze aanvullende voorzieningen zijn thans toegestaan, mits de verzorgingsplaats daartoe voldoende ruimte biedt, de voorzieningen een functionele relatie hebben met het weggebruik, geen verkeersaantrekkende werking hebben en de verkeersveiligheid niet negatief beïnvloeden.

Tenslotte is sinds 1991 wetgeving totstandgekomen, zoals de Winkeltijdenwet en de Drank- en Horecawet, waaraan de voorzieningen op verzorgingsplaatsen langs rijkswegen dienden te worden aangepast.

3. Verzorgingsplaatsen langs rijkswegen

Het algemene uitgangspunt is dat verzorgingsplaatsen verkeersveilig, sociaal veilig, heel en schoon zijn. Elke verzorgingsplaats kent in beginsel een gedeelte waar geparkeerd kan worden, de algemene parkeervoorziening. In sommige gevallen staan er picknicktafels en is een eenvoudig toilet aanwezig.

Een benzinestation heeft als hoofdactiviteit de verkoop van motorbrandstoffen.

In de gemakswinkel van een benzinestation kan sprake zijn van beperkte restauratieve diensten.

Een wegrestaurant heeft als hoofdactiviteit het verlenen van uitgebreide restauratieve diensten.

Een servicestation heeft als hoofdactiviteit de verkoop van motorbrandstoffen en het verlenen van uitgebreide restauratieve diensten.

Bij de basisvoorzieningen dient voldoende parkeerruimte aanwezig te zijn.

De vergunninghouder van een basisvoorziening mag aanvullende voorzieningen aanbieden. Aanvullende voorzieningen zijn toegestaan voor zover daarvoor op de verzorgingsplaats voldoende ruimte beschikbaar is en de aanvullende voorzieningen een functionele relatie met het weggebruik hebben. Daarnaast mogen aanvullende voorzieningen geen afbreuk doen aan de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid en geen verkeersaantrekkende werking hebben. Gedacht kan worden aan een autowasplaats, aan een faciliteit voor kleine reparaties, aan een afstelplaats voor dode hoekspiegels, aan gemakswinkels en aan communicatie faciliteiten. In voorkomende gevallen is voor aanvullende voorzieningen (extra) parkeerruimte nodig.

Voor het parkeren bij de voorzieningen mag geen vergoeding worden bedongen.

Voorzieningen die geen functionele relatie hebben met de weggebruiker, zoals grootschalige detailhandel, autoreparatiebedrijven en speeltuinen, zijn niet toegestaan.

De vergunninghouders verzorgen het dagelijks beheer en het onderhoud van de door hen aangeboden voorzieningen. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de algemene parkeervoorziening.

Voor het ontwerp en de inrichting van verzorgingsplaatsen gelden richtlijnen.

Mogelijk is voor de ombouw van een benzinestation of een wegrestaurant tot een servicestation of het aanbieden van aanvullende voorzieningen een herinrichting van de verzorgingsplaats gewenst. Rijkswaterstaat beoordeelt in dat geval of herinrichting van de verzorgingsplaats wel of niet tot de mogelijkheden behoort.

De kosten voor de eventuele herinrichting van de verzorgingsplaats zijn voor rekening van de vergunninghouder.

Binnen randvoorwaarden worden reclame- en informatieborden toegestaan.

De reclame moet zich binnen de grenzen van de in exploitatie uitgegeven kavel bevinden, mag niet op het doorgaande wegverkeer gericht zijn en moet een relatie hebben met de activiteiten van de vergunninghouder. Uitgezonderd de reclameportaal (blikvanger) worden geen hoge masten toegestaan. De maximale afmetingen van een reclameportaal zijn 8 meter hoog en 2 meter breed.

Op verzorgingsplaatsen worden in beperkte mate borden met algemene informatie of een ideële boodschap voor het wegverkeer, eventueel voorzien van reclame van bescheiden omvang, toegestaan. Deze borden mogen niet gericht zijn op het doorgaande wegverkeer. Voorbeelden zijn borden met toeristische informatie, borden van 3VO en van de Stichting Nederland Schoon.

4. Verzorgingsplaatsen met uitsluitend een parkeervoorziening

Een belangrijk kenmerk van verzorgingsplaatsen met alleen een parkeervoorziening is dat de onderlinge afstand of de afstand tot verzorgingsplaatsen met basisvoorzieningen buiten het afstandsstramien van circa 20 kilometer valt.

Voor deze verzorgingsplaatsen geldt dat zij in de praktijk een nuttige functie vervullen om de toenemende parkeerdruk langs rijkswegen op te vangen.

Als gevolg van het ontbreken van voldoende sociale controle kan er op deze verzorgingsplaatsen echter sprake zijn van overlast.

Binnen het project Wegen naar de Toekomst worden, samen met de ANWB en de markt, ideeën ontwikkeld om de verzorgingsplaatsen met uitsluitend een parkeer voorziening meer publieksgericht te maken en te laten voldoen aan de uitgangspunten verkeersveilig, sociaal veilig, heel en schoon. Zo wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid bezien om een permanent geopende toiletvoorziening te plaatsen.

Wanneer een verzorgingsplaats met uitsluitend een parkeervoorziening dicht bij een verzorgingsplaats met basisvoorzieningen gelegen is, kan met het oog op het bevorderen van de doorstroming van het verkeer, een dergelijke verzorgingsplaats gesloten worden. Dit kan tevens indien de sociale veiligheid onvoldoende gewaarborgd kan worden.

5. Vergunning en voorschriften

Voor het vestigen van een basisvoorziening, het wijzigen van een basisvoorziening, het aanbieden van aanvullende voorzieningen, het plaatsen van reclame en informatieborden is een vergunning op basis van de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken van Rijkswaterstaat vereist.

Aanvragen zullen door de betrokken dienst van Rijkswaterstaat worden getoetst op o.a. de gevolgen voor de verkeersveiligheid, de beschikbare ruimte op de verzorgingsplaats, de doelmatige inrichting van de verzorgingsplaats, het functionele belang voor de weggebruiker en de gevolgen voor de sociale veiligheid.

Bovendien zijn vergunninghouders gehouden aan andere relevante wet- en regelgeving zoals de Winkeltijdenwet, de Drank- en Horecawet, de Arbowet, het bestemmingsplan, het Bouwbesluit, de milieuwetgeving. Provinciale Landschapsverordeningen en plaatselijke regels en verordeningen.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
namens deze,
de Directeur-Generaal Rijkswaterstaat,
ir. L.H. Keijts
Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat